

TER BESLISSING

Directie
Infectieziektebeleid

Opgesteld door

Aan

Staatssecretaris JPS

Deadline: 31 januari
2025

nota

Duiding en reactie deelprogramma oversterfte
coronapandemie

Datum

16 december 2024

Kenmerk

40396130-1076893-IZB

Zaaknummer

1076893

Bijlage(n)

1

*paar aanpak
r p.j. 3
verder
afkijken*

1. Aanleiding

In 2022 is aan ZonMw een opdracht gegeven om een onderzoeksprogramma op te starten naar de oorzaken van de oversterfte in Nederland in de coronapandemie. Dit naar aanleiding van een motie van het lid Omtzigt om academisch onderzoek te doen naar de redenen en oorzaken van oversterfte tot en met november 2021. De laatste onderzoeken zijn inmiddels afgerond en de wetenschappelijke begeleidingscommissie van het programma heeft een duiding van de resultaten gestuurd. Met deze brief stuurt u deze duiding naar de Tweede Kamer en geeft u een reactie op deze duiding en het onderzoeksprogramma.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de inhoud van de brief en de stukken naar de Tweede Kamer te versturen.

3. Kernpunten

- Sinds de coronapandemie zijn er verschillende periodes dat meer mensen overleden dan was verwacht: oversterfte.
- Het ZonMw-deelprogramma bestond uit 21 onderzoeken naar de redenen en oorzaken van de oversterfte t/m 2021.
- U bedankt in deze brief de onderzoekers en begeleidingscommissie voor hun opgeleverde werk.
- U noemt het algemene beeld wat uit de onderzoeken blijkt en benadrukt dat uit meerdere onderzoeken uit dit deelprogramma blijkt dat er géén relatie is tussen de COVID-19-vaccinaties en de oversterfte. Ook noemt u dat de onderzoeken laten zien dat er niet één duidelijke oorzaak is van de oversterfte.
- Ten slotte gaat u in op het vervolg van de oversterfteonderzoeken, met name op de invulling aan de motie Joseph (NSC) c.s. Deze aangenomen motie verzoekt om een integraal, overkoepelend onderzoek naar de redenen van de oversterfte. Ook nu overlijden nog steeds meer mensen dan in de jaren voor de coronapandemie, al is er formeel geen sprake meer van oversterfte. U noemt dat u naar aanleiding van deze motie de begeleidingscommissie meermaals naar de noodzaak, randvoorwaarden en eventuele aandachtspunten voor een dergelijk onderzoek heeft gevraagd. Het advies luidde telkens dat een dergelijk onderzoek niet voor andere inzichten zou zorgen, zo ook in deze afsluitende duiding. Gezien de beperkte toegevoegde waarde, het feit dat al veel onderzoek is gedaan

naar de oversterfte en de gevolgen van de pandemie (vanuit VWS-middelen) en veel data inmiddels beschikbaar is voor onderzoekers, geeft u aan geen verder onderzoek naar de oversterfte te laten uitvoeren en hiermee de motie af te doen.

Datum

16 december 2024

Kenmerk

40396130-1076893-IZB

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Oversterfte is een politiek gevoelig dossier. Op 20 februari a.s. is een commissiedebat gepland over oversterfte; dit is ongeveer een jaar na het vorige commissiedebat over oversterfte. Na dit vorige debat is de motie Joseph (NSC) aangenomen waarmee de Kamer verzocht werd om een onafhankelijk en integraal wetenschappelijk onderzoek naar de redenen en oorzaken van oversterfte sinds 2020.

In de Kamerbrief 'Nadere reactie op de aangenomen moties van het lid Joseph n.a.v. het plenaire debat over oversterfte' van 15 april jl. en het SO van 2 september jl. naar aanleiding van deze brief, bent u al onder voorbehoud ingegaan op het vervolg van de oversterfte-onderzoeken. Hierin gaf u reeds aan dat een groot integraal onderzoek weinig toegevoegde waarde heeft op de bestaande inzichten volgens de wetenschappelijke begeleidingscommissie van het ZonMw-onderzoeksprogramma naar de oversterfte.

In het afgelopen jaar heeft de Forum voor Democratie-fractie meerdere keren Kamervragen gesteld over de oversterfte. Begin oktober hebt u Kamervragen beantwoord van het lid Van Meijeren (FVD) over de dataset van de oversterfteonderzoeken. Ook heeft u in oktober op verzoek van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport een schriftelijke reactie gegeven op een onderzoek o.l.v. prof. dr. Roland Meester en dr. Marc Jacobs m.b.t. oversterfte en COVID-19 vaccins. Daarnaast stelde het lid Van Meijeren tijdens de begrotingsbehandeling van VWS vragen over oversterfte(onderzoek) en de relatie met vaccinaties. Ten slotte stelde het lid Dekker in november vragen over het Nivel-rapport over de relatie tussen vaccinaties en oversterfte.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Voor de oorzaken van de oversterfte is maatschappelijke belangstelling, met name op sociale media. Op sociale media wordt regelmatig – onterecht – de relatie tussen COVID-19-vaccinaties en oversterfte gelegd. De duiding van de resultaten door de begeleidingscommissie en uw reactie liggen in de lijn van wat al eerder op basis van de voorlopige resultaten is gecommuniceerd.

c. Financiële en personele gevolgen

n.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

n.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De reactie is door de directie IZB opgesteld en afgestemd met de directie DICIO.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

Met deze duiding en uw reactie erop worden de volgende motie en toezeggingen afgedaan:

Datum

16 december 2024

Kenmerk

40396130-1076893-IZB

- Motie van het lid Joseph c.s. over een onafhankelijk en integraal wetenschappelijk onderzoek naar de redenen en oorzaken van oversterfte sinds 2020.
- De minister zal de onafhankelijke begeleidingscommissie van ZonMW vragen om te adviseren over een eventueel vervolg op de huidige onderzoek over oversterfte. Zij zal de Kamer hierover informeren en daarbij ook terugkomen op de appreciatie van de uitkomsten van het nu lopende ZonMw-traject.
- De minister van VWS zegt toe om de Kamer te informeren over de uitkomsten van de onderzoeken naar de oorzaken van oversterfte en een eventueel vervolg.
- De minister zal de Kamer rond de zomer van 2024 haar appreciatie sturen van de op dat moment gepubliceerde onderzoeken over oversterfte.

Met betrekking tot de laatste toezegging: in het SO dat u 2 september jl. naar de Kamer hebt gestuurd gaf u aan om met de appreciatie te wachten tot alle onderzoeken gepubliceerd zijn. Hierdoor wordt deze toezegging nu afgedaan.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.